

CURATELA
ÎN REGLEMENTAREA CODULUI CIVIL

JUDECĂTOR DR.
CRISTIANA-MIHAELA CRĂCIUNESCU

SITUAȚII ÎN CARE SE INSTITUIE

Curatela poate fi instituită (art. 178 Cod civil):

- Dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal, să își administreze bunurile sau să își apere interesele în condiții corespunzătoare și, din motive temeinice, nu își poate numi un reprezentant sau un administrator;
- Dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deși capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;
- Dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar sau un administrator general;
- Dacă o persoană a dispărut fără a exista informații despre ea și nu a lăsat un mandatar sau un administrator general.

SITUAȚII ÎN CARE INSTANȚA DE TUTELĂ POATE NUMI UN CURATOR SPECIAL

Instanța de tutelă poate numi un curator special:

- Ori de câte ori între tutore și minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui **(art. 150 alin. (1) Cod civil)**;
- Dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează **(art. 150 alin. (2) Cod civil)**;
- Pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesoriale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de instanța de tutelă **(art. 150 alin. (3) Cod civil)**;
- În cazul înlocuirii tutorelui, până la preluarea funcției de către noul tutore **(art. 159 Cod civil)**;
- În caz de nevoie, până la soluționarea cererii de punere sub interdicție judecătorească **(art. 167 Cod civil)**.

SITUAȚII ÎN CARE ORICE INSTANȚĂ POATE NUMI UN CURATOR SPECIAL

- **La cererea părții interesate**, în caz de urgență, dacă persoana fizică lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal (**art. 58 Cod proc. civ.**);
- **Chiar din oficiu**, în caz de conflict de interese între reprezentantul legal și cel reprezentat sau când o persoană juridică ori o entitate dintre cele prevăzute la art. 56 alin. (2), chemată să stea în judecată, nu are reprezentant (**art. 58 Cod proc. civ.**);
- Odată cu încuviințarea citării prin publicitate, instanța va numi un curator dintre avocații baroului (**art. 167 alin. (3) Cod proc. civ.**);
- În cazul coparticipării procesuale, instanța poate dispune reprezentarea prin mandatar, iar dacă părțile nu își aleg un mandatar, sau nu se pun de acord cu privire la persoana acestuia, judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condițiile art. 58 alin. (3), care le va asigura reprezentarea reclamantilor sau, după caz, a pârâților și căruia i se vor comunica actele de procedură. Măsura numirii curatorului se comunică părților, care vor suporta cheltuielile privind remunerarea acestuia (**art. 202 Cod proc. civ.**).

SESIZAREA INSTANȚEI

Instanța de tutelă poate institui curatela prevăzută de Codul civil la cererea:

- Celui ce urmează a fi reprezentat;
- A soțului acestuia;
- A rudelor;
- A persoanelor și instituțiilor prevăzute la art. 111 Cod civil.

Instanța de tutelă poate institui sau valida curatela prevăzută de Codul civil :

- Din oficiu sau la cererea oricărei persoane interesate (art. 150 C. civ. , art. 159 și art. 167 C. civ.). În prezent, numirea curatorului special prevăzut de art. 150 alin. (3) și art. 167 Cod civil se face de către autoritatea tutelară și nu necesită validarea instanței (art. 229 alin. (3²) din Legea 71/2011, cu modificările ulterioare).

SESIZAREA INSTANȚEI

- **Instanța poate institui curatela specială prevăzută de Codul de procedură civilă:**
 - La cererea părții interesate: **art. 58 alin. (1) teza 1 Cod proc. civ.;**
 - La cererea părții interesate sau din oficiu: **art. 58 alin. (1) teza 2 Cod proc. civ.;**
 - Din oficiu: **art. 167 Cod proc. civ., art. 202 alin. (3) Cod proc. civ.**

PROCEDURA DE NUMIRE A CURATORULUI

Poate fi numit curator persoana desemnată în condițiile legii sau orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină.

Curatela se instituie:

- **cu consimțământul** celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat;
- **cu acordul** celui desemnat;
- **prin încheiere** care se comunică în scris curatorului și se afișează la sediul instanței de tutelă și la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

PROCEDURA DE NUMIRE A CURATORULUI SPECIAL PREVĂZUT DE CODUL CIVIL

- **Poate fi numit curator special** orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină.
- **Curatorul special prevăzut de Codul civil:**
 - se numește de instanța de tutelă, excepția curatorului special numit în baza art. 150 alin. (3) și art. 167 Cod civil, care este numit, în prezent, de **autoritatea tutelară** (art. 229 alin. (3²) din Legea nr. 71/2011);
 - **cu ascultarea** celui reprezentat;
 - **cu acordul** celui desemnat;
 - **prin încheiere** care se comunică în scris curatorului și se afișează la sediul instanței de tutelă și la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

PROCEDURA DE NUMIRE A CURATORULUI SPECIAL PREVĂZUT DE CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

- Poate fi numit curator special **dintre avocații desemnați în acest scop de barou.**
- Curatorul special prevăzut de Codul civil:
 - **se numește, prin încheiere, de instanța care judecă procesul;**
 - **remunerarea provizorie** a curatorului astfel numit se fixează de instanță, prin încheiere, stabilindu-se, totodată, modalitatea de plată; la cererea curatorului, odată cu încetarea calității sale, ținându-se seama de activitatea desfășurată, **remunerația va putea fi majorată.**

ÎNLOCUIREA CURATORULUI

- Curatorul poate să ceară înlocuirea sa:
 - la **3 ani** de la numire;
 - **pentru motive temeinice** și înainte de împlinirea termenului de 3 ani;
- În cazul **curatorului special** prevăzut de art. 150, 159 și 167 Cod civil se aplică **dispozițiile privind tutela**.

ÎNCETAREA CURATELEI

- Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei;
- Sesizarea instanței se poate face la cererea curatorului, a celui reprezentat sau a celor prevăzuți la art. 111 Cod civil;
- În cazul curatorului special prevăzut de art. 150, 159 și 167 Cod civil se aplică dispozițiile privind încetarea tutelei.